

**LUKA FINANSOWA W ROLNICTWIE
A INSTRUMENTY FINANSOWE
STUDIUM PRZYPADKU
NA PODSTAWIE PROW 2023-2027**

WARSZAWA 2021

**LUKA FINANSOWA W ROLNICTWIE
A INSTRUMENTY FINANSOWE**

**STUDIUM PRZYPADKU
NA PODSTAWIE PROW 2023-2027**

LUKA FINANSOWA W ROLNICTWIE A INSTRUMENTY FINANSOWE STUDIUM PRZYPADKU NA PODSTAWIE PROW 2023-2027

Redakcja naukowa

prof. dr hab. Jacek Kulawik

Autorzy:

dr hab. Marcin Gospodarowicz, prof. IERiGŻ-PIB

mgr inż. Justyna Herda-Kopańska

mgr inż. Adam Kagan

dr Cezary Klimkowski

prof. dr hab. Jacek Kulawik

dr inż. Michał Soliwoda

WARSZAWA 2021

Autorzy monografii są pracownikami Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Państwowego Instytutu Badawczego:
dr hab. Marcin Gospodarowicz, prof. IERiGŻ-PIB (ORCID nr 0000-0001-5011-3247),
mgr inż. Justyna Herda-Kopańska (ORCID nr 0000-0003-1351-8338),
mgr inż. Adam Kagan (ORCID nr 0000-0001-9385-3720),
dr Cezary Klimkowski (ORCID nr 0000-0002-7160-4683),
prof. dr hab. Jacek Kulawik (ORCID nr 0000-0001-8731-1765),
dr inż. Michał Soliwoda (ORCID nr 0000-0003-4207-4641).

Recenzent

*Prof. dr hab. Marian Podstawka, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
Państwowy Instytut Badawczy*

Opracowanie komputerowe

Ewa Gac

Korekta

Barbara Pawłowska

Redakcja techniczna

Leszek Ślipki

Projekt okładki

Leszek Ślipki

ISBN 978-83-7658-875-9

Nakład 220 egz. Ark. wyd. 14,95

*Druk: Dział Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
Państwowego Instytutu Badawczego*

ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa,

tel.: (22) 50 54 685

e-mail: dw@ierigz.waw.pl;

<http://www.ierigz.waw.pl>

Spis treści

Wstęp (<i>J. Kulawik</i>)	7
1. Luka finansowa – problemy definicyjne, metodologiczne i metodyczne (<i>M. Soliwoda, J. Kulawik</i>)	9
2. Niedoskonałości i niekompletności rynków finansowych oraz zawodność państwa a interwencjonizm kredytowy (<i>J. Kulawik</i>)	22
3. Instrumenty finansowe (<i>M. Soliwoda</i>)	49
3.1. Problemy definicyjne i klasyfikacyjne	49
3.2. Samofinansowanie, teorie struktury kapitałowej a specyfika rolnictwa	57
3.3. Łączenie instrumentów dotacyjnych i zwrotnych	60
3.4. Wartość dodana instrumentów finansowych	64
3.5. Gwarancje i poręczenia kredytowe w rolnictwie – istota i mechanizm działania	68
4. Kredytowanie rolnictwa w Polsce – wybrane problemy z perspektywy popytu i podaży (<i>M. Soliwoda, J. Herda-Kopańska, J. Kulawik</i>)	73
4.1. Kredytowanie rolników	73
4.2. Kredyty/pożyczki preferencyjne oraz poręczenia i gwarancje spłaty kredytów bankowych z ARiMR	78
4.3. Gwarancje i poręczenia z Funduszu Gwarancji Rolnych (FGR)	85
4.4. Aktualne problemy kredytowania rolnictwa po stronie podaży	88
4.5. Przepływy finansowe w rolnictwie z uwzględnieniem nakładów inwestycyjnych tego sektora	90
5. Potencjalna efektywność zastosowania kredytu oraz zdolność jego obsługi przez gospodarstwa rolne (<i>A. Kagan, J. Kulawik</i>)	94
6. Gospodarstwa dyskryminowane na rynku kredytowym i w zakresie subwencjonowania (<i>A. Kagan</i>)	123
7. Instrumenty finansowe a Plan Strategiczny dla WPR (<i>J. Herda-Kopańska, C. Klimkowski</i>)	136
7.1. Diagnoza sektora rolno-spożywczego i obszarów wiejskich w Polsce	136
7.2. Analiza SWOT	143
7.3. Priorytetyzacja	154
8. Propozycja ewentualnego uzupełnienia już zaprogramowanych interwencji o formę wsparcia w postaci instrumentów finansowych (<i>M. Gospodarowicz</i>)	159
9. Pogłębiona analiza uwarunkowań i rekomendowane możliwości wykorzystania instrumentów finansowych w PROW na lata 2023-2027 (<i>J. Kulawik</i>)	188
Podsumowanie i wnioski (<i>J. Kulawik, M. Gospodarowicz, J. Herda-Kopańska, A. Kagan, M. Soliwoda</i>)	213
Literatura	221